

Uitwerking dimensies

Inzending Overheidsorganisatie van het Jaar 2026

Dimensie I:
Een duidelijk en
gedragen profiel

Dimensie II:
Een krachtige en
lerende organisatie

Dimensie III:
Aantoonbaar
maatschappelijk
resultaat

Dimensie I: Een duidelijk en gedragen profiel

Het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) is een onafhankelijk adviesorgaan van de overheid. Het werd ingesteld in 2022 om de toepassing van de Wet open overheid (Woo) te bevorderen.

De missie van ACOI is dat iedereen, conform artikel 1 van de Woo, toegang heeft tot informatie van de overheid. Openbaarheid van publieke informatie is immers een noodzakelijke voorwaarde voor een goed werkende democratie; om actief deel te nemen aan politiek en maatschappij, en om overheidsbesluiten te begrijpen, controleren en corrigeren.

ACOI opereert in een complex spanningsveld. Binnen overheidsorganisaties leven vaak bezwaren tegen (onverkorte) openbaarmaking van documenten, Woo-ambtenaren komen daardoor klem komen te zitten tussen hun 'bazen' en hun 'klanten'. Bestuursorganen vinden de uitvoering van de Woo vaak tijdrovend en duur. Woo-verzoeken zijn lastig en Woo-verzoekers zijn dat soms ook, met grote en complexe verzoeken of de inzet van het Woo-verzoek als sabotage- of chantagemiddel. De uitvoering wordt bovendien bemoeilijkt door de informatiehuishouding die niet op orde is. Woo-verzoekers van hun kant klagen vaak over een vijandige of afwijzende houding bij de overheid, over veel te veel weggelakte informatie en over termijnoverschrijdingen. Niet zelden leidt dat tot een gang naar de rechter, met het risico van nog weer langere procedures of dwangsommen.

In zo'n arena van botsende belangen volstaat het niet om adviezen uit te brengen die wetten en regels strak trekken, procedurele rimpels gladstrijken en juridische mazen dichtten. Dat brengt openbaarheid en transparantie niet naderbij. ACOI doet meer om hier verandering in te brengen. Niet als adviseur vanaf de zijlijn, maar als actieve speler in het veld. Praktisch, en met oog voor de uitvoering. ACOI adviseert, bemiddelt, ontwikkelt leermiddelen, ront kenniskringen, en brengt partijen bij elkaar, allemaal ten behoeve van een uitvoerbare Woo en een open en transparante overheid.

Kernactiviteiten van ACOI

Onafhankelijk advies

Scherp, constructief en uitvoerbaar

Bemiddeling

Van vastgelopen verzoek naar werkbare oplossing

Kennisdeling en ondersteuning

Praktische handvatten voor de Woo-praktijk

Onafhankelijk advies

ACOI [adviseert](#) regering en parlement, gevraagd en ongevraagd, over wet- en regelgeving en beleid (inclusief de uitvoering daarvan) rond openbaarheid en informatiehuishouding. [ACOI-adviezen](#) onderscheiden zich door de combinatie van onafhankelijkheid, deskundigheid en betrokkenheid bij de mensen die het doen. Adviezen zijn

praktisch, constructief en navolgbaar, en bestrijken de hele overheid, van Rijk tot gemeenten en waterschappen. Ze richten zich op concrete knelpunten in de praktijk en doen dat vanuit het perspectief van de betrokken mensen; van de uitvoerende Woo-ambtenaar tot de beleidsmaker en Woo-verzoeker. Vaak nemen bewindspersonen de adviezen over.

Op bepaalde momenten mengt ACOI zich in de politieke discussie met brandbrieven, ongevraagde adviezen en opiniestukken. Bijvoorbeeld over het belang van een [transparante kabinetsformatie](#), [verantwoording over de defensie-uitgaven](#) en het al dan niet [bewaren van de chatberichten](#) van de minister-president.

Mede door de adviezen heeft ACOI zich ontwikkeld tot een gezaghebbende stem en veelgevraagd partner bij het verbeteren van de Woo-praktijk.

Bemiddeling

ACOI [bemiddelt](#) bij openbaarmaking als partijen met een beroepsmatig belang (journalisten, onderzoekers en maatschappelijke organisaties) klachten hebben over de afhandeling van hun Woo-verzoeken. Deze klachten leiden doorgaans tot bemiddelingstrajecten waarin de partijen die tegenover elkaar stonden, gaandeweg meer begrip en

vertrouwen krijgen voor elkaar, en van daaruit tot werkbare afspraken komen. Als dat niet lukt volgt een advies aan de minister en Kamer. Voor aantallen en opvolging, zie de [Rapportage Woo-bemiddeling door ACOI](#). De resultaten maken duidelijk dat bemiddeling effectief is om vastgelopen Woo-verzoeken vlot te trekken, juridische procedures te voorkomen en bruggen te slaan tussen partijen.

Kennisdeling en ondersteuning

De Woo is in essentie eenvoudig, maar in de praktijk ingewikkeld. Bij veel partijen ontbreekt de kennis erover en het vermogen om die zelf op te bouwen. ACOI heeft zich opgeworpen om daar wat aan te doen, met zijn nog jonge '[kennispool](#)'. Het bevordert de kennisopbouw en -uitwisseling die nodig is voor de transitie naar een open bestuurscultuur.

Dit gebeurt via trainingen, leerkringen en bijeenkomsten. Daarnaast ontwikkelt ACOI praktische werkwijzers (richtsnoeren) die overheidsorganisaties helpen om de Woo uit te voeren. Niet alleen voor Woo-ambtenaren, ook voor journalisten, onderzoekers en andere actieve gebruikers van de wet. Onlangs lanceerde ACOI de [Woo-Wijzer](#) als centraal kennispunt over de Wet open overheid, met alle relevante kennisproducten en informatiebronnen van ACOI en kennispartners. Daar kan ook eenvoudig contact worden opgenomen met experts. Niet alleen per e-mail, maar ook per telefoon. Persoonlijk contact is en blijft belangrijk.

Strategische koers en praktijkgerichte werkwijze

De strategische koers van ACOI wordt uitgezet in het [jaarlijkse werkprogramma](#), dat de minister van BZK aanbiedt aan de Tweede Kamer. In 2026 richt het Adviescollege zich met name op de verbetering van de uitvoering en de wettelijke evaluatie van de Woo.

ACOI heeft zich ontwikkeld tot een gezaghebbende stem, een bron van constructieve adviezen en een partner bij het verbeteren van de Woo-praktijk. In vier jaar is de organisatie gegroeid in omvang, deskundigheid en diversiteit, met behoud van wendbaarheid.

Dimensie II: Een krachtige en lerende organisatie

Leren en ontwikkelen in verbinding met de praktijk

ACOI volgt maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen op de voet, onder meer met een in huis geproduceerde openbare [Media monitor](#) en [Jurisprudentie-database](#). In bemiddelingstrajecten, bij kennis-activiteiten en werkbezoeken staat ACOI in direct contact met de weerbarstige praktijk. Structureel overleggen we met (koepel)organisaties uit verschillende bestuurslagen (zoals gemeenten, provincies en andere overheidsinstanties). En waar mogelijk werkt ACOI samen. Denk dan aan organisaties als de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, de Ombudsvrouw Rotterdam, de VVOJ of de Universiteit van Amsterdam. Opgehaalde signalen en ervaringen worden direct vertaald naar onze producten, van adviezen tot (samen)werkwijzers. Tijdens bemiddelingstrajecten leert ACOI alles over de problemen en wrijvingen in de Woo-praktijk, wat helpt om de adviezen effectief en uitvoerbaar te maken.

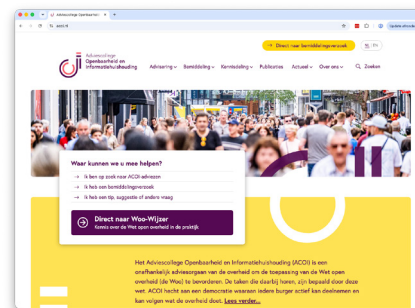
Door een actieve interactie met de omgeving blijft ACOI als organisatie leren, kan het anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en borgt het zijn maatschappelijke relevantie en effectiviteit, nu en in de toekomst.

Zaken en processen op orde

ACOI is in vier jaar tijd uitgegroeid tot een gezaghebbend en professioneel adviescollege op het gebied van openbaarheid en informatiehuishouding. Met

een compact team van circa twintig medewerkers voert het zijn wettelijke taken doelmatig en zorgvuldig uit. Het doen is in overeenstemming met de missie; met borging van transparantie en openbaarheid. Alle collegebesluiten, adviezen en publicaties zijn openbaar toegankelijk via [de website](#), die voldoet aan de toegankelijkheidseisen voor overheidswebsites ([status B](#)).

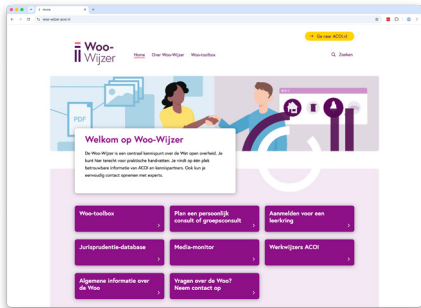
Kostenbewust, betrouwbaar en transparant

ACOI wordt volledig gefinancierd door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Beheersmatig valt het onder het directoraat-generaal Digitalisering en Overheid, maar inhoudelijk is het strikt onafhankelijk.

De gemaakte keuzes en besteding van middelen zijn transparant en controleerbaar. ACOI legt in [het jaarverslag](#) verantwoording af over de werkzaamheden, resultaten en de inzet van publieke middelen.

Deskundig, goed benaderbaar en kennisdelend

Kennisdeling is een van de kerntaken van ACOI. Wij verbinden experts, beleidsmakers, uitvoerders en gebruikers van de Woo regionaal en landelijk met elkaar, zodat kennis kan groeien en goede voorbeelden kunnen worden gedeeld. Niet met extra regels, maar met praktische handvatten, gedeelde kennis en voorbeelden uit de dagelijkse praktijk.

Wij ondersteunen Woo-professionals, onderzoekers, bestuurders en journalisten met leerkringen, trainingen, bijeenkomsten, publicaties en kennissessies. Via de [Woo-Wijzer](#), onze [Jurisprudentie-database](#) met praktijkduiding, werkwijzers en persoonlijke consulten bieden wij concrete ondersteuning bij de uitvoering van de Wet open overheid.

In korte tijd hebben wij een sterk landelijk netwerk opgebouwd. Via onze website, sociale media en een groeiende nieuwsbrief bereiken wij duizenden professionals met actuele kennis en praktijkvoorbeelden. Op 28 september dit jaar, de internationale dag voor toegang tot overheidsinformatie van de Verenigde Naties, organiseren we '[De dag van de Woo-professional](#)', voor iedereen die bij de overheid werkt aan de Woo, om ook fysieke ontmoetingen te stimuleren.

Bruggenbouwer en verbinder

ACOI verbindt overheden, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Onze samenwerkingen krijgen vorm in gezamenlijke bijeenkomsten, kennisontwikkeling, en de co-creatie van verschillende adviezen en position papers. Een voorbeeld hiervan is het [gezamenlijke position paper](#) met de Raad voor het Openbaar Bestuur, de Ombudsman Rotterdam-Rijnmond en Transparency International Nederland, met de oproep om transparantie een prominente plaats te geven in het regeerakkoord. ACOI mengt zich met scherpe adviezen en opinieartikelen graag in het maatschappelijk debat, waar dat raakt aan zijn opdracht. Zie afgelopen jaar bijvoorbeeld [het artikel over het belang van transparantie bij de kabinetsformatie](#) en [openbaarheid voor de lieve vrede](#).

Continu leren en verbeteren

ACOI werkt vanuit een cultuur van continu leren en verbeteren. Signalen uit bemiddelingen, consulten, bijeenkomsten en de uitvoeringspraktijk worden actief benut in onze advisering en kennisontwikkeling. Zo zorgen wij ervoor dat ervaringen uit de praktijk leiden tot betere adviezen én betere uitvoering.

Ook intern is leren structureel georganiseerd. Medewerkers delen kennis tijdens kennislunches en evaluaties, bezoeken congressen en volgen opleidingen. Er is ruimte voor reflectie, professionele ontwikkeling en het borgen van nieuwe inzichten in de organisatie.

Toekomstbestendig en een open leercultuur

Het management stimuleert een cultuur waarin samenwerken, feedback geven en leren vanzelfsprekend zijn. Het recente medewerkersonderzoek bevestigt dit. Medewerkers waarderen de sociale veiligheid met een 9,5, de ruimte om onderwerpen bespreekbaar te maken met een 9,6 en de samenwerking met een 9,8. Ook de ruimte om de eigen mening te uiten, scoort zeer hoog (9,3).

ACOI investeert niet alleen in vakinhoudelijke kwaliteit, maar ook in een diverse en toekomstbestendige organisatie waarin persoonlijke ontwikkeling, vertrouwen en institutioneel leren centraal staan. Daarmee versterken wij niet alleen onze eigen organisatie, maar ook het lerend vermogen van de overheid als geheel.

Dimensie III: Aantoonbaar maatschappelijk resultaat

Het Adviescollege is het onafhankelijke adviesorgaan dat de overheid adviseert over de toepassing van de Wet open overheid (Woo). Wij adviseren de regering en parlement, zowel gevraagd als ongevraagd. Met onze adviezen dragen wij direct bij aan een transparante, navolgbare en zorgvuldig onderbouwde besluitvorming binnen de overheid. De adviezen en werkwijzers zijn altijd gebaseerd op onderzoek, actuele wet- en regelgeving, maatschappelijke ontwikkelingen en opgedane praktijkervaringen. Voor ieder advies worden gesprekken gevoerd met verschillende stakeholders om alle perspectieven mee te nemen. Hierdoor zijn onze adviezen objectief, zorgvuldig onderbouwd en uitvoerbaar en hebben we altijd de mensen voor ogen die erdoor worden geraakt.

Resultaatgerichtheid en effectiviteit

De ACOI-adviezen beogen concrete impact op wet- en regelgeving, beleid en de uitvoering daarvan. Een paar voorbeelden:

Gevraagd advies: 'Naar een gedeeld verleden'

Naar aanleiding van een motie van Kamerlid Don Ceder adviseerde ACOI de minister van Buitenlandse Zaken om de huidige beperkingen op de archieven over Suriname in periode 1975-1984 op te heffen en bepleitte het meer openbaarheid en een betere toegankelijkheid van deze archieven voor onderzoekers en burgers, zowel hier als in Suriname zelf. Het advies levert een tastbare bijdrage aan de transparantie over een beladen verleden en het herstel van maatschappelijk vertrouwen.

Ongevraagd advies: Actieve openbaarmaking van ambtsberichten

Wanneer ontwikkelingen daarom vragen, neemt ACOI zelf het initiatief. Toen het kabinet in mei 2025 besloot om ambtsberichten over herkomstlanden niet langer actief openbaar te maken, signaleerden wij dit direct als een onwenselijke afslag in het openbaarheidsbeleid. Wij brachten een ongevraagd advies uit en wezen de minister van Buitenlandse Zaken op de juridische realiteit dat deze berichten via andere procedures uiteindelijk toch openbaar zouden worden gemaakt.

Het resultaat: Naar aanleiding van het scherpe en tijdige ACOI-advies heeft de minister besloten de actieve openbaarmaking van ambtsberichten te herstellen. Daarmee droeg het advies direct bij aan kwalitatief beter en transparanter overheidsbeleid.

Maatschappelijke betrokkenheid met maatvoering, vertrouwen en flexibiliteit

Bij het opstellen van onze adviezen kijken we verder dan de puur juridische kaders en processen; we wegen de maatschappelijke belangen en menselijke perspectieven zwaar mee. Door expliciet in gesprek te gaan met diverse stakeholders en hun uiteenlopende perspectieven mee te nemen, zorgen we dat onze adviezen aansluiten bij de behoeften in de samenleving. Hieronder enkele concrete voorbeelden.

Maatschappelijke en emotionele impact:

Ons advies '[Geen afgesloten hoofdstuk](#)' om de openbaarheid van het archief over de Bijlmervliegramp te vergroten, resulteerde in verbeterde toegankelijkheid van de archieven voor betrokkenen en nabestaanden, waardoor zij niet tussen 2068 en 2075 maar in september 2024 al toegang tot deze stukken konden krijgen. Ook konden nabestaanden en bewoners uit de Bijlmermeer dankzij de inspanningen van het Adviescollege op een georganiseerd bezoek bij het Nationaal Archief, waar zij uitleg over en inzage kregen in het archief.

Vertrouwen als basis:

Transparantie is geen doel op zich, maar een middel, onder meer om het maatschappelijk vertrouwen in de overheid te herstellen en te behouden. Door de overheid scherp te houden op actieve openbaarmaking (zoals bij de ambtsberichten) beschermen we het recht van burgers en journalisten op betrouwbare informatie. Voor nu, en ook voor later. In ons advies '[Kan dit weg? Nee](#)' brachten we bijvoorbeeld duidelijkheid over de vraag of de chatberichten van de minister-president bewaard moesten worden (ja), en gaven we meteen praktische handvatten hoe dit

in de praktijk te brengen voor bewindspersonen, decentrale bestuurders en topambtenaren. ACOI ontwikkelde vervolgens zelf een oplossing om het eigen advies in de praktijk te toetsen en het eigen advies ook daardoor meteen zelf op te volgen. Deze oplossing kan in overleg ook ter beschikking worden gesteld aan andere kleine organisaties.

Hiermee laat ACOI zien dat zij niet alleen adviseert vanaf de zijlijn, maar met zijn expertise, flexibiliteit en scherpe oog voor de samenleving, aantoonbaar maatschappelijke meerwaarde creëert.